

Muhuulane

Nr 9 (370)

August 2020 (lõikuskuu)

Muhu leht

Vana maja päevad

Vana talumaja on üks keerukas olend. Kui vaid seinad oskaksid rääkida! Kõneleda sellest, millal ja kust kohast palgid on toodud, kes olid meistriteks, kuidas erinevad põlvkonnad ja inimesed on seal elanud ja millised on nende lood. Vahel on need hooned väetid ning vajavad pidevat hoolitsemist ja köpitsemisest nagu vanad ikka. Lihtne on tänapäeval jõuda järeldusele: mis ma ikka sellega jändan, lihtsam ja odavam on uus ja mugav maja ehitada. Aga neis on väärikust, põlvkondade viisi omandatud elutarkust ning midagi seletamatut, mis ikka ja jälle inimesi vanade majade juurde toob.

Kohalik ehituspärand ja selle väärtustamine on kaasaegsetes pärandikäsitlustes aina olulisemal kohal. Täna on kiiresti muutuv ja keskkonnaprobleemidele leevendust otsivas maailmas näha maapiirkondades aastasadade jooksul, kohaliku kliima

Loe edasi lk 4.

Laupäeval, 22. augustil kl 12 ootab **Muhu maalinna väravas** arheoloog **Jaan Tamm**, kes kutsub ringkäigule linnusel.

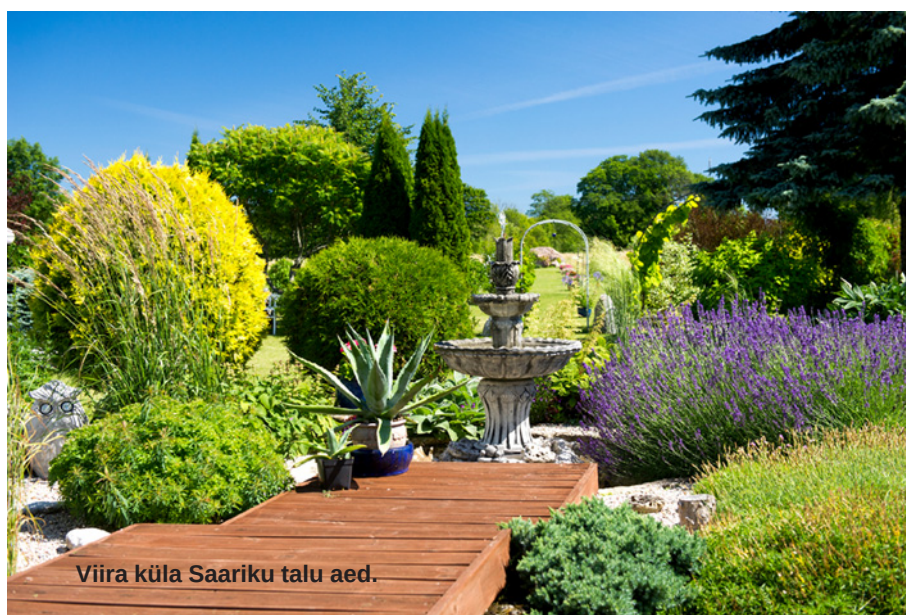
Laupäeval, 29. augustil **Muhu Muuseumis** **Muuseumiöö "Öös on aega" Suvelõpu Simman ja muinastulede öö**

Täpsem teave:
muhumuuseum.ee

ISSN 1736-289X

9 771736 289007

Viira küla Saariku talu aed.

Saare maakonna konkursi "Kauis kodu 2020" tunnustuse said Aire ja Mati Liik Muhust Saariku talust. Kaunistest kodudest kirjutasid 10. juuli Meie Maa ja 11. juuli Saarte Hääl.

Pildistas Kalmer Saar.

Kas muinastuli Linnuse Maalinna?

Paarkümmend aastat tagasi Hiiu- maalt jt saartelt alguse saanud iilastulede* komme on aastatega üha suuremat populaarsust saamas. Nii ka Muhus! Läänemere rannaladel juba viikingiajast pärit komme, mis pidi tormise ilma korral merel olijatele kodurannas ootajatest märku andma ja neile ohutut suunda näitama, on vahepealsest varjusurmast taas ellu ärganud.

Randade kinnikasvamise tulemusena ning rannarahva vähenemisega jääb aga selleks sobivaid kohti ning võimalikke tulesüütajaid üha napimaks. Nii nagu jaanituledegagi, püütakse seda korvata ühe suurema koondumisega mõnda kesksesse kohta. Nii on ka Muhu valla jaanituli peale Hellamaa kooli

sulgemist saanud uue asukoha kunagisel koolistaadionil, kuhu järjest lisandub ka sealseid üritusi teenindavaid rajatisi (laululava, müügikioskid jms).

Samas mäletavad paljud muhulased ja nende külalised aegu, kus üks saare põhilisemaid jaanitulekohti oli hoopiski Linnuse Maa-

linn. Seoses 7 aasta pärast saabuva Muhu esmamainimise ning muhulaste kangelaslahingu 800. aastapäevaga võiks siinne kogukond kaaluda oma eelnevate põlvede meenutamist just muinastule süütamisega Linnuse Maalinna. Ehk teha seda juba sellel aastal!

Jaan Tamm

Ajalooline pilt Muhu Maalinna mälestussambast.

* Sõna iidetuli või iilastuli pärineb Põhja-Eesti rannikumurdest ning oli sealkandis kasutusel keskajal rannas põletatavate tulede kohta.

Vallavalitsuse istungitelt

1. juuli

Kooskõlastati avalik vabaõhuüritus "Tuule pidu" toimumine Kuivastus väikelaeva sadamaalal 18. juulil, korraldaja MTÜ Väinamere Uisk. Toimus arutelu maakonna rahaliste ühishuvide kasutamise teemal.

8. juuli

Määrati sotsiaalhoolekandelisi hüvitisi. Kooskõlastati puurkaevu asukoht Simiste k Kevade tee 2 mü-l. Väljastati projekteerimistingimused Tamse k Muhu-Otsa elamule koos garaažiga ehitusprojekti koosta-

miseks.

Väljastati ehitusluba:

- Paenase k Pärna mü suvemaja ja abihoone püstitamiseks,
 - Hellamaa k Külakeskuse mü külakeskuse hoone ümberehitamiseks,
 - Võlla k Aasapõllu mü puurkaevu rajamiseks.
- Otsustati jagada:
- Vanamõisa k Randla kü: Randla ja Vitsiku (mtm-d), samas tunnistati kehtetuks Muhu Vallavalitsuse 4.6. 2020 korraldus nr 104,
 - Raugi k Männa: Männa (mtm), Männaharu, Männakivi, Männakäbi,

Linnulennu ja Männarahu (el.m-d). Otsustati anda pikaajaline vabastus korraldatud jäätmeveost Põitse k Peetrikiivi mü (1.7.2020–28.2. 2023).

22. juuli

Väljastati kasutusluba Pallasmaa k Mäeotsa mü ait-abihoonele. Väljastati ehitusluba:

- Viira k Sarapiku mü hoiuhalli püstitamiseks,
- Leeskopa k Kästiki mü päikese-elektrijaama püstitamiseks.

Otsustati jagada:

- Vanamõisa k Metsa kü: Metsa (el.m) ja Metsanurga (mtm),
- Linnuse k Kasemetsa kü: Kase-metsa ja Kasevälja (mtm-d).

Otsustati liita Suuremõisa k Muda ja Mudapõllu kü-d - lähiaadressiks määrati Muda (mtm).

Otsustati muuta Raegma k Kõrve-Arturi mü lähiaadressi: Uuesauna. Kinnitati vabaõhuüritus:

- "Muhu võrre võidusõit" 22. augustil 2020 kl 11–20 Soonda k Tänavasuu talu maa-alal, korraldaja Muhu Entertainment OÜ,
- "Muhu orienteerumine 20 Juubeli Eri!" 8. augustil kl 11–18, korraldaja Muhu Entertainment OÜ.

Määrati sotsiaalhoolekandelisi hüvitisi.

Otsustati maksta toetust Tamse tenniseväljakutel 25. juulil 2020 toimuvate VII Muhu tennise-võistluste korralduskulude katteks. Vaadati läbi volikogu istungi eelnõu Muhu valla uue üldplaneeringu kohta. Toimus arutelu.

Muhu vald korraldab Muhu valla üldplaneeringu avaliku väljapaneku ja avaliku väljapaneku tulemuste avaliku arutelu

Muhu Vallavolikogu võttis oma 30. juuli 2020 otsusega nr 140 vastu Muhu valla üldplaneeringu ja üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande. Muhu valla üldplaneeringu avalik väljapanek toimub ajavahemikul **24.8.–22.9.2020**. Avaliku väljapaneku ajal saab üldplaneeringu materjalidega tutvuda Muhu vallamajas aadressiga Muhu vald Liiva küla Vallamaja ning elektrooniliselt valla veebilehel www.muhu.ee/uldplaneering.

Vastavalt planeerimiseaduse § 87 lg 2 on avaliku väljapaneku jooksul igal isikul õigus avaldada üldplaneeringu kohta arvamust. Arvamus edastada kirjalikult kas posti või elektronposti teel avaliku väljapaneku jooksul Muhu Vallavalitsusele aadressil Liiva küla, Muhu vald, Saare maakond 94701, e-posti aadress maa@muhu.ee

Muhu valla üldplaneeringu avaliku väljapaneku tulemuste arutelu toimub **29. oktoobril 2020 kell 17.00 Hellamaa külakeskuses**, aadressiga Muhu vald Hellamaa küla Külakeskus.

Planeeritavaks alaks on Muhu valla territoorium suurusega 207,9 km². Üldplaneeringuga ei kavandata muudatusi juba väljakujunenud asustusstruktuuris. Üldplaneeringu koostamisel lähtuti eeldusest, et rahvaarv pikas perspektiivis pigem kasvab või säilib vähemalt tänase taseme. Üldplaneering keskendub olemasolevate ja traditsiooniliste väärtuste, sealhulgas loodusväärtuste säilitamisele ja parandamisele, seda nii asustuse kui majandustegevuse suunamisel ja planeerimisel. Maakasutuse kavandamise olulisim lähtekoht on Muhule iseloomuliku külamiljö, randade ja

pärandkoosluste säilitamine. Asustust, sh ettevõtlust ja teenuseid, suunatakse eelkõige Liiva küla keskusesse. Liiva küla on ja jääb saare elanike jaoks oluliseks tõmbekeskuseks. Liiva keskuse arendamine toimub kompaktses asustusega alale omaste põhimõtete alusel, hõlmates elamualasid, tootmis- ja äriüksusi, avalikku teenust pakkuvaid asutusi, atraktiivset avalikku ruumi ja puhkealasid. Muijal valla territooriumil lähtutakse ehitustegevuse (elamumajandus, ettevõtlus, puhkemajandus) suunamisel küladele omast iseloomust ja piirkonna hoonestuslaadist (hoonestuse, põllumajandus ja metsamaa kõlviku paiknemismustrist).

Üldplaneeringu koostamisega paralleelselt viidi läbi keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH). KSH selgitab, kirjeldab ja hindab üldplaneeringu elluviimisega kaasnevat olulist keskkonnamõju ja määrab vajadusel mõjude leevendusmeetmed, arvestades üldplaneeringu eesmärke ja käsitletavat territooriumi. KSH aruande tulemused kajastuvad üldplaneeringu lahenduses ning planeeringulahendus ja KSH on omavahel kooskõlas. KSH tulemusel selgus, et Muhu valla üldplaneeringu elluviimisega ei kaasne olulist negatiivset mõju. Üldplaneeringu elluviimisega kaasneva olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks ja leevendamiseks kavandatud meetmed on valdavas osas pigem suunised edasise tegevuse kavandamiseks, et ära hoida olulise negatiivse keskkonnamõju tekkimist. Piiriülest mõju Muhu valla üldplaneeringu elluviimisel ei kaasne.

Olulisemad muudatused võrreldes kehtiva üldplaneeringuga on kavandatud detailplaneeringu koostamise juhtude, maa juhtotstarvete, elamuehituse tingimuste, väärtusliku põllumaa ning taastvenergeetika arendamise osas. Detailplaneeringu kohustus lisandub kortermajade ehitamisele ja väärtuslikele maastikele üldvõrku tootmiseks mõeldud päikese-parkide püstitamisele. Detailplaneering pole üldjuhul enam kohustuslik maaüksuse jagamisel vähem kui neljaks elamukrundiks ning vastavalt jagatud maale elamu ehitamiseks, samuti maa sihtotstarbe muutmiseks tootmismaaks või ärimaaks. Uues üldplaneeringus ei eristata enam äri- ja tootmismaad juhtotstarbeid, lisanduvad sadama maa-ala ning Liiva küla keskuse maa-ala juhtotstarbed. Leevendatakse elamute ja nende abihoonete kõrgusele ja katusekaldele seatud piiranguid. Muudetakse ka väärtusliku põllumajandusmaa määramise põhimõtteid ja seal kehtivaid piiranguid ehitustegevusele. Väärtuslikuks põllumajandusmaaks loetakse ühe küla piires asuvat maakonna keskmisega võrdse või sellest kõrgema mulla boniteediga põllumassiivi, kohaliku tähtsusega põllumajandusmaaks määratakse sõltumata mulla boniteedist väärtuslikul maastikul paiknevad vähemalt 2 ha suured põllumassiivid ja väljaspool Liiva keskuse maa-ala paiknevad vähemalt 5 ha suured põllumassiivid. Üldplaneeringus täpsustatakse korduva ülejutusega alade piire ning tehakse ettepanek mitmetes piirkondades ehituskeeluvööndi vahendamiseks.

Täiendav teave maa@muhu.ee

Volikogu 30. juuli istungi päevakorrast

- Muhu valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande vastuvõtmine,
- Info.

Noppeid

Muhu Liha lihatööstuse avamisest Nõmmküla endises klubihoones kirjutasid 25. juuli Saarte Hääl ja 27. juuli Meie Maa. Uutesse ruumidesse koliti Liiva keskuse keldriruumist, kus pinda nappis. Lihatoöstuse käsutuses on endisest klubihoonest umbes pool.

Muhu portselaniaia perenaisest Riima Randviirust kirjutas 11. juuli Saarte Hääl.

Koguva külas valminud kirjan-duslikust teekonnast Smuuli "Muhu monoloogide" saatel tegi juttu 23. juuli Meie Maa.

Väikese väina õhuliinist kirjutas 15. juuli Meie Maa. Väikese väina ujumisest 28. juuli Meie Maa.

Muhu lahtised tennisevõistlused

Vanameister Leev Kuum endiselt heas vormis

Muhu VII lahtised tennise meist-rivõistlused paarismängus toimusid 25. juulil 2020 nagu ikka Tamsel Renee Buschi tenniseväljakutel.

Võistlus oli väga ühtlase ja tugeva tasemega ning võitjad selgusid põneva lõpuheitluse tulemusena.

Kokku oli neli alagruppi ja 32 osalejat, mängud olid väga tasavärgised ja alagrupid ühtlased. Sellel aastal tuli jällegi toreid üllatusena võitjaks vanameister **Leev Kuum**, kellel täitis hiljuti 90 eluaastat. Tema partneriks oli hoopistükki hollandlane **Jan Pieter Noordermeer**, nii et võime tänavust turniiri esmakordselt lugeda rahvusvaheliseks.

Teisele kohale tulid Anu Aedmäe ja Tõnis Laur ning kolmandale kohale Siim Aben ja Kert Veski.

Lastest tulid võitjaks Andreas Kuum üksikmängus ja Loore Kull ja Katariina Kuusaru paarismängus.

Turniiri lõputseremoonia toimus Vanatoa turismitalus kala ja torti süües.

Suur tänu korraldajatele, kõigile osalejatele ja kaasaalajatele.

Täname abi ja toetuse eest: Muhu Vald, Renee Busch, Muhu Portselan ja Sabina Kaukis, Vanatoa turismitalu, kosmeetikafirmad Eucerin ja Larosche Posay, Nami

Namaste, Muhu Seikluspark, ikka jälle väga maitstva supi keetnud Reet Muhust ja tordi tegija Maarja ja Meite Mekk.

Korraldajate nimel

Ilmari Kuusaru

Sügisfestival tulekul!

Käesoleval aastal tähistab Muhu vald 30. ja Külasema Külaseltsing 15. sünnipäeva.

Seltsingu tegevusaega on mah- tunud hulganisti eriliselisi üri- tusi ja ettevõtmisi, sh ka mitu sügis- ja kevadlaata, Kartulipäev (2008) ja Sügisfestival (2009)

Seepärast on igati aja- ja oludesobilik pidada laupäeval, 12. septembril Külasema Küla- platsil koos Sügisfestivali.

Plaanis on aiasaaduste ja kunsti/käsitöö ost-müük, rohe- vahetus, aiandusteemaline loeng/ seminar, loterii, meelelahu- tuslikud ülesastumised, mängu- ala ja õpitoad lastele, festivali kohvik ning NUNNUKON- KURSS!

Vaata juba praegu oma kasvu- hoones ja aias ringi, ehk sirgub seal konkursivääriline eksemplar!

Kui sul tekkis (müügi) osa- lemissoov, häid ideid või küsi- musi, võta kindlasti ühendust tel 5537 225 (Mall). Täpsemat teavet ja ajakava leiad kindlasti ka septembri Muhulasest.

Naudime suve ja laseme lah- kelt juubelisügisega magusal ootusel hinge pügeda!

Seltsingu nimel

Silla Mall, Külasema

Heina- ja lõikuskuu muuseumis

Võime öelda, et juuli oli muuseumis tavapäraselt kiire aeg. Meid külas- tavad turistid nii Eestist kui ka mujalt maadest ja meile tundub, et pereturism on sama tihe, kui seda oli eelmise aasta juulis.

11. juulil tegime koostööd Ilu elab meeskonnaga ja päevaloengud toimusid Koguva Kunstitalis. Muuseumi poolt tegi ettekande varahoidja Johanna-Elisabet Tärno teemal „Aeg enne lilltikandit“. Hoolimata vihmast ja tugevast tormituulest oli kuulajaid toredalt palju.

Juuli viimasel kahel nädalal olid muuseumil abiks Muhu Noorte- keskuse tublid õpilasmalevased ja saime teha erinevaid toredaid tegemisi. Mõnda valminud töödest õnnestub ehk lähiajal jagada ka meie kodulehe ja facebooki kaudu.

25. juulil osalesime Muhu kohvikutepäeval, kus Kunstitalis oli ilu silmadele ja maitseid kõhule ning sai külastada Kunstitali

merehõngulist kohvikut. Aitäh kõigile, kes meid külastasid!

Jätkuvalt oleme populaarsed uurijate hulgas ja ka juulis käisid meil mitmed rahvariidehuvilised.

7. augustil osalevad Eda Maripuu ja Johanna-Elisabet Tärno ERMi näituse avamisel, mis kannab pealkirja „Maailma suurim Muhu sukkade näitus“.

29. augustil toimub muuseumis muuseumiöö, mis kannab pealkirja „Õös on aega“, saab kuulata ette- kandeid, osaleda töötoas ja kuulata muusikat. Sel õhtul on muuseum avatud kõikidele tasuta kella 18–23. Täpsem teave juba õige pea!

Tiina Park käis Muhu Muuseu- mis salvestamas saate „Reisile minuga“ uut osa, kus saatejuhiks oli Ivo Linna ning külalisteks Mee- lis Mereäär ja Piret Lang. Saade on eetris 26. septembril 2020 Eesti Televisioonis.

15. augustil on Kunstitalis Urmas Viigi raamatu „Muhu

Vasselid“ illustratsioonide näituse avamine. Kellaaeg veel täpsustub.

Muhu Muuseumis vaadatavad ajutised näitused:

Tooma talu endises sigade laudas näitus „Muhu ja Läti“.

Väljal II korruse fuajees näitus „Muhu naise päitegu“.

Tooma talu endises täkulaudas Saaremaa Muuseumi näitus „Rong see sõitis tšuhh, tšuhh.... Saaremaal“.

Väljal I korruse fuajees Saaremaa Muuseumi näitus „100 aastat kino Saaremaal“.

Kunstitalis on näitusmüük „Sumune“ – näitust saab vaadata kuni 14. augustini 2020.

Muuseum ja Kunstitali on avatud T-L kella 10–17.

Tervitustega

Siret muuseumist

Vana maja päevad Muhus

Algus lk 1.

ja keskkonnatingimuste mõjul kujunenud arhitektuuris piirkondlikku ressursi. Ehituspärandid koos looduspärandiga kannavad edasi kohalike inimeste identiteeti ja tugev identiteet on oluline elutervetele kogukondadele. Linnastuvates ühiskondades jäävad ellu need maapiirkonnad, kus on tugev identiteet ja kogukonnatunnetus.

Kohalikule majandusele aitab kaasa see, kui eelistatakse standardsetele kaupadele ja universaalsetele teenusepakkujatele oma meistreid ja võimalikult traditsioonilisi, piirkonnale omaseid ja kättesaadavaid materjale. Siinjuures tuleks arvestada ka asjaolu, et vanade hoonete renoveerimine on oluliselt keskkonnasõbralikum kui nende lammutamine ja uute ehitamine. Kokkuvõtvalt võib öelda, et kohaliku ehituspärandi väärtustamisega seotud teemad on jõudnud jätkusuutliku arengu ja ruumilise planeerimise oluliste põhimõtete hulka, mistõttu ei ole tegemist pelgalt vanade hoonete fanaatikute väljaütlemistega, vaid poliitikatega, millega arvestamine toob kasu nii omavalitsustele, majaanikele, piirkonna elanikele kui ka keskkonnale laiemas mõttes.

Juba aastaid tagasi Eesti Vabaõhumuuseumi algatusel ellu kutsutud vana maja päevadest on saanud üle-eestilised ettevõtmised. Sel suvel toimusid sarnased teabe ja kogemuste jagamise üritused ka Vormsil, Alutagusel, Hiiu maal ning kindlasti mujalgi. Oluline on kohapealse huvigrupi olemasolu, kelleks Muhumaal on teadagi pastoraadihoones tegutsev Muhu Pärandikool.

3.–4. juulil toimusid Muhu vana maja päevade raames reedel ettekanded ning laupäeval erinevad praktikumid. Esimeses esitluses valgustas **Madis Rennu** Viljandi Kultuuriakadeemiast meid ehitusmaterjalide logistilistel teemadel, kuidas piirkondlikud ressursid on mõjutanud kohalikku ehitus- ja käsitööpärandit ning kuidas teatud piirkondlikud ehitusvõtted ja materjalid on mõjutanud teisi piirkondi. Siinkohal toodi näitena Viljandimaa maakivi arhitektuur, kus ka Muhu meistritel ja suulistel on olnud oma märkimisväärne roll.

Teise esinejana astus üles Eesti Vabaõhumuuseumi Maa-arhitektuurikeskuse tegevjuht **Rasmus Kask**, kes keskendus oma ettekandes reheahjudele ning nendega seotud peamistele probleemidele.

Unikaalsete küttekahade peamised probleemid seisnevad alakasutuses, ülekütmises ning amortisatsioonis. Samas on neid võimalik renoveerida ning edukalt kohandada tänapäevaste lahendustega või alternatiivsete küttekahade olemasolul leida hoopis teine funktsioon. Kui veel mõeldakse, mida suure ja vana küttekahaga teha, siis kindlasti tuleks leida võimalus selle säilitamiseks ja konserveerimiseks ning vajadusel saab nõu küsida juba Maa-arhitektuurikeskusest.

Päeva viimases ettekandes keskendus Muhu valla elanike seas tehtud uuringutele, mille viisin läbi oma ülikooli lõputöö raames. Eesmärgiks oli uurida Muhu majaanike teadlikkust ja murekohti kohaliku kultuuripärandi väärtustamisel. Probleemidena toodi esile heade ehitusmeistrite puudust ja renoveerimistööde kõrget hinda, nõustamisteenuse puudumist, ehitusmaterjalide ringluse keskuse puudumist jms. Tuntakse vajadust piirkondlike arhitektuuritraditsioonide ja materjale tutvustavate teabematerjalide ja renoveerimissoovituste järele, mis kindlasti aitaksid kaasa teadlikkuse suurenemisele ning ehituspärandi väärtustamisele.

Arutelu tekkis väikeste suvilate

pideva juurdekasvu üle, mis Muhu traditsiooniliste maastike kontekstis on paljudele võõrad või esteetiliselt sobimatud. Kas või kuidas seda reguleerida, on muidugi ruumilise planeerimise ja kogukondliku kokkuleppe küsimus. Regionaalseid arenguid ja Muhu populaarsust arvestades on arengud vallas pigem positiivsed, kuid ehituspärandi väärtustamise ning hoidmise osas annab kindlasti palju ära teha ning siinkohal on võimalus Muhu vallas teistelegi eeskujuks olla!

Teine päev oli täis praktilisi tegevusi. Muhu Pärandikooli liikmete juhendamisel toimusid kolm praktikumi – **Inna Ligi** juhendamisel renoveeriti vanu aknaid, **Rein Saksakulm** jagas sokli parandamise nõuandeid ning **Inara Tõugjas** tutvustas freskomaali põhivõtteid. Ettevõtmine sai teoks tänu kohaliku omaalgatusprogrammi (KOP) toetusele.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et tegemist oli igati kordaläinud üritusega. Huvilisi on iga aastaga aina rohkem ning põnevaid teemasid jagub veel mitmeks järgmiseks aastaks.

Paenase Tänavsuu perenaine ja

Muhu Pärandikooli liige

Sabina Kaukis

Reedel tehti ettekandeid.

Sabina Kaukis

Kutse

Väina vaiksese peegelvees imetlevad end kivid ja luiged
Suure suve tuige
pojengide, kibuvitsade sees

Krõbiseval õuemurul
väikeste jalgade aste -
otsides hommikukastet
linavästri teel

Päasukesed koduräästa all
kutsuvad vihma

Irma Järvesalu
luulekogust "Mere hää" (2002)

Laupäeval, 8. augustil kell 21

Aki kõrtsi suvepidu

Saadame Muhu Orienteerumise rõõmsalt ära 8. augustil Aki kõrtsis.

Peo algus: 21.00

Orienteerujatele TASUTA, teistele 5 eurot.

Keerutame jalga DJ Andi Pärnoja muusika saatel!

Avatud ka baar. Üritus on 18+!

PS! Kui tahad end orienteerumisele registreerida, siis siit saad: www.facebook.com/events/2477886965836934/

Dresscode: SPORT

Sokli parandamise (ülal) ja freskomaali töötod.

2 x Inna Ligi

Viies kohvikutepäev kestis kaks päeva

25.–26. juulil toimus Muhu saarel järjekorras viies kohvikutepäev, kus muhulastel ja suvemuhulastel oli võimalus muuta oma koduaiad või külaplatsid ühepäevakohvikuteks.

Seekord olid kohvikud avatud kahel päeval. Selline mõte tekkis juba eelmisel suvel, sest tundus mõistlik ja lausa vajalik kohvikuid hajutada, et külastajatel oleks kohvikute vahel kergem valida ja ka kohvikutepidajatel oleks võimalus külastada teisi kohvikuid.

Nädala lõpus avasid oma ukseid neliteist väga erinevat ja imeilusat kohvikut: aiakohvik Portselaniaed, Hapuroka kohvik, Eilsest Täna-sesse kohvik, Neolill ja taluaia sulelised, Burks & Kala, K-kohvik, Sumari raamatukohvik, Kunstitali merehõnguline kohvik, La Muhu jäätisekohvik, Mullaaugu Rõõmukohvik, Laululavakohvik Muhu Segarühm ja sõbrad, Mereääre kohvik.

Kusjuures üks kohvik, Sumari raamatukohvik oli avatud lausa mõlemal päeval. Ja kui eelmisi aastaid meenutada, siis nimekirjas on mitmeid kohvikuid, kes on kõigil viiel kohvikutepäeval osalenud.

Silver ja Rasmus Saarkoppel

Kaardirakenduse AlphaGis tublid tegijad: Aivo Vard ja Tõnis Prangli, pidasid kohvikutepäeva rakendust jälgides väikest statistikat. Tulemused said sellised:

viimase 7 päeva vaatamiste arv: 3348,

25. juuli vaatamiste arv: 1098,

26. juuli vaatamiste arv: 545.

Suur-suur tänu kõikidele abilis-

tele ja toetajatele: Mari Luup, Mari Viiard, Andi Roost, Aivo Vard, Tõnis Prangli, Sabina Kaukis ja Muhu vald!

Kõige suuremad tänukummar-dused lähevad kõikidele Muhu kohvikutepäeva kohvikupidajatele!

Rõõmsate kohtumisteni 2021. aasta Muhu kuuendal kohvikute-päeval!

Anneli Tamm

Merepiiri ahvatlused ja ohud

Ilusate ilmadega ilmuvad vetele surfajad, jetid, kanuud, kajakid. Viimastel aegadel üha enam ka suppajad.

Mis on SUP ja suppamine?

SUP-laudu on nii kõvasid kui täispuhutavaid, aga mida üldse tähendab SUP? See on otse inglise keelest võetud lühend *stand up paddle boarding*, otsetõlkes tähendab see vast laual püstiasendis mõlaga solistamist. Asjatundjate keeles on see aerulaud ja sellel toimuv aerusurf ehk suppamine. Kiiresti ülipopiks saanud veespordialal kasutatakse lainelauaga sarnast lauda ja pikka ühe labaga aeru. SUP-lauad on tavalisest lainelauast pikemad, laiemad, suurema kandevõimega, mistõttu on seal parem tasakaalu hoida ja aerutada püsti, istuli või põlvili. Keegi ei keela vaikselt ilmaga kas või pikutada ja päikest võtta, kuid merel peab arvestama sootuks intensiivsema päikesekiirgusega. Igatahes on kasulik merel päikesega ette vaadata ja vähemalt pea katta.

Pea meeles:

Abivajajani jõudmine merel võib võtta rohkem aega.

Ujuva vahendiga merele minnes tuleks ohutus- või päästevest selga panna juba kaldal. Sportvestiga on ujumisoskus esmane. Iga päästevest tuleb korralikult kinnitada!

Enne mereleminekut tuleb vaadata ilma: mereilmateadet, tuule suunda, lainetust. Ära alahinda lainetust!

Liikuda tuleks rannikuga paralleelselt.

Väikealusel või paadiga sõitma minnes tuleks kindlasti kaasa panna laetud mobiiltelefon veekindlas kotis - seda ka juhul, kui inimene arvab endal olevat veekindla telefoni - et saaks kutsuda vajadusel abi. Ilma sidevõimaluseta jääb inimene lootma õnnele või sellele, et ehk keegi märkab.

Veekogud ja alkohol ei sobi kuidagi kokku: alkohol on esimene suur ohumärk nii paadiga sõitma minnes, sportides kui ujuma kippudes.

Merel võiks kaasas olla joogivesi, proteiinibatoonid vms.

Meelespea koostamisel olid abiks Hiiumaa piirivalvurid. Muhulane

Piirivalvur Tõnis Saarnak näitas Kärkla sadamas SUPitamist ja erinevate turva- ja päästevestide kasutamist. Selgitusi jagas piirivalvur Vahur Pihlamägi.

2 x Anu Pallas

- Laupäeval, 22. augustil kell
- 11–19 Tänavsuu talu
- Muhu Võrreide võidusõit 2020
- Võistluse päevaplaan:
- 11.00–15.00 sprint
- 15.00–19.00 kestvussõit
- Info täienemisel!
- Keidy (5647 5766)

Registreerumise: Keidy Jõgi, 56475766 või muhumentertainment@gmail.com
Korraldab: Muhu Entertainment

OSALUSTASU kuni 25.07–10€, kuni 01.08 15€ ja kohapeal 20€

8. august
Suur
ORIENTEERUMINE Muhus

Kogunemine Aki kõrtsi parklas 11:30

Sponsorid: MUHU SUP, MUHU LEIB, MUHU RESTORAN KOOST, COLLESTER, MUHU ILUSALONG, MICRO SPORT, UHKUASI jne.

Laupäeval, 8. augustil 2020

Suur kahe- ja neljarattalistega orienteerumine!

Juubeli orienteerumine: 10. kord!
Viimane kord veel! Eelregistreerimine on avatud.

Koguneme 11.30 Aki Kõrtsi ees parklas. 12.15 võistlejate koosolek. 13.00 START, 15.30 FINIŠ

Peale võistlust autasustamine ning õhtul aftekas Aki Kõrtsis: saadame orienteerumise lõbusalt ära.

Seekord jälle on kogu võistluse süsteem läbi NaviCupi. See on app, mille abil leiata üles punktid tunduvalt lihtsamalt kui varem ning kogu võistlus on süsteemi lisatud - navigeerimine, punktid, pildid, skoorid ja trajektoorid. Navicup mobiilirakendust saab alla laadida Google Play poest. Tehnilised nõuded telefonile või tahvelarvutile: Android 4.0.3 ja uuemad, kaamera, GPS ja toimiv andmeside. Kindlasti lae telefoni/ tahvelarvuti aku eelnevalt täis ja võimalusel võta kaasa ka akupank või autolaadija. Mobiilirakendus mõõdab kiirust ning kiiruse ületajaid ootab ees diskvalifitseerimine võistlusest.

Lisaks on tulemas vingeid lisaulesandeid ja mitmeid mõõduvõtmisi!

Võta sõbrad kaasa ja veeda VIIMAST KORDA adrenaliini täis päev meiega, sest just Sinu võistkond võib olla see, kes sellel aastal rändkarika endaga koju kaasa viib.

Võib kirjutada meie e-maili aadressile: muhumentertainment@gmail.com

Kirja lisage kapteni nimi ja telefoni number, võistkonna liikmete nimed ning mis kõige tähtsam - võistkonna nimi.

Võistkonnas võib olla nii palju inimesi, kui on võistlusmasinas kohti. Mootorratturid ja jalgratturid saavad ise moodustada sobivad võistkonnad. Parimatele kostüümidele ja kaunistatud autodele eriauhinnad.

Rändkarikat tulevad uuele võitjale edasi andma eelmise aasta võitjad. Sel aastal võid just Sina see olla, kes rändkarika endale päriks võidab!

Sponsorid: Collester, Utkuasi, Muhu SUP, Koost Muhu Resto, Micro Sport, Muhu Leib, Muhu Ilusalong jne.

Äpardus “Lendava Mulgiga”

Rakvere “kotkas” “ENN” lendas Sakalamaa lennukile Tallinnas peale, vigastades “Lendava Mulgi” kandepinda. Osawus ja külm veri päästjaks.

Tallinnast teatatakse, et seal on reedel pörkunud õhus kokku eralennukid “ED-LTM” ja “ES-ENN”. Neist esimene kuulub Sakalamaa Õhuasjanduse ühingu, teine Rakvere ühingu. “Ennu” propeller on purustanud “Lendava Mulgi” parempoolse kandepinna otsa, kusjuures propeller ise purunes. Mõlemad lennukid on aga peale õnnetust maandunud wiga saamata. “Lendwat Mulki” juhtis ühingu lendur-instruktor Anton Pallas, Rakvere lennukit lendur-instruktor Wiltrop.

Sakalamaa Õhuasjanduse ühingu lendur Pallas lendas oma masinal Tallinna neljapäeva hommikul, lubades peale eralendurite riwilennuharjutusi eelseisva Tallinna lennupäewa puhuks lennata kohe jälle tagasi Wiljandisse, kuna pühapäewal oli kawatus korraldada soovijaile huwilende Uue-Wõidus. Kui ta aga reedeks ei

saabunud, tekkis kohapeal kahtlus ning püüti saada teada selle põhjusi. Vastusena saadigi teade õnnelikust õnnetusest, mis wõinuks kergesti lõppeda lendurite surmaga ja lennukite täieliku purunemisega, nagu see sellelaadilistel õnnetustel olnud tavaliseks nähteks.

Õnnetus juhtus riwilennu harjutusel, kusjuures Pallas oma lennukil oli riwi juhiks. Temast paremal lendas Rakvere lennuk, wasemal Tallinna eralennuk. Nagu see nähtud ette riwilennu juhistes, lendas “Lendaw Mulki” madalamal teistest. “Enn” millegipärast lendas aga kiiremini teistest, kaotades need sil-

mist. Unustades, et ta wõib oma lennukil sattuda mõnele teisele peale, wõttis Wiltrop alla, kaldudes sealjuures pisut paremale. See allowõtmine saigi õnnetuse põhjustajaks, kuna lennuki propeller purustas riwi juhil, “Lendawal Mulgil” parempoolse ülemise kandepinna otsa ja kaotas ise propelleri.

Nägijad arwasid, et mõlemad masinad häwinewad nüüd paratamatult, kuid siin sai päästjaks lendurite osawus, julgus ja külm veri. Pallas pikeeris kiiresti alla ja wõttis siis kurwe wasakule, kuna “Enn” planeeris samal ajal paremale. Sellega oli suur kokkupõrke-

oht möödas, mida oodati uuesti ja mis pidanuks olema loomulikult varasemate kogemuste kohaselt. Pallase wigurlennuoskus päästis seega õieti ta elu, millest nähtub, et kaaslased äsja ei ristinud asjata Pallast wigurlendude meistriks. Seda meisterlikkust oskas Pallas kasutada küllaldase külmawerelisusega ja kiire otsustamiswõimega.

Wigastused iseendast ei ole suured. Juba homme-ülehomme on “Ennu” käes uus propeller, samaks ajaks parandatakse ka “Lendawa Mulgi” wigastatud kandepind ning riwilennu proowid wõiwad jätkuda endiselt. Õnnetus tingis aga, et Tallinna lennupäew, milline oli ette nähtud 8. septembril, lükati nädala wõrra edasi ja toimub nüüd 15. septembril.

Oma Maa 2. september 1935, lk 3.

Kuus aastat hiljem ei olnud Antoni saatus enam ta enda kätes (vt Muhulane nr 5, 2020: Lendur Anton Pallas (22.1.1913 – 28.8.1941)).

Anton Pallas vasakul.

Etakogu

Elust Muhus 100 aastat tagasi (9)

Eda Maripuu

Hellamaa ja Muhu Suure valla konstaablite lauaraamatute põhjal

Hellamaa politseinik Falkner pidi oma eelkäijale Gustav Grepile protokolli tegema. Grepp, kes pidas Kuivastus teemaja, olevat kundedelt sisse kasseerinud ennekuulmatu summa - 65 marka. Eine, mis selle eest pakuti, oli nii kesine, et reisijad sellest ka lehe kaudu kõigile teada andsid.

21. oktoobril saabus Venemaalt Tõnu Kolk perekonnaga ja nagu kord ette nägi, tehti kindlaks tema isik ja ta jäeti valve alla. Valve alt vabastati pere 11. detsembril. 31. oktoobril saabus Muhusse Venemaalt Jüri Rasva oma naisega. 24. oktoobril tulid Ameerikast Ivan ja Mihail Keinast, kes asusid Külase elama. Ameerikast tuli ka Mihail Randmets. 26. oktoobril saabus Venemaalt Vassili Keinast, kes asus Põitse küllasse elama. Üks Ivan Keinast (ei ole teada, kas sama) pidi novembris aru andma, kas ta on vilja müünud või õllekeetmise peale raisanud. Vastus oli, et müünud ei ole ja õlle peale „tuntavalt” raisanud ka mitte.

23. oktoobril tegi Kuivastu sadamakapten politseile avalduse, et sadama kuuriaknad on ära varastatud. Akende väärtuseks hindas ta 500 marka.

Paistab, et käimas oli akende varguse laine, sest 28. oktoobril

andis Suuremõisa valitseja Ivan Jõgi teada, et mõisa pesusauna kaks akent on ära varastatud.

Tamse koolis oli 75-st õpilasest 22 leetrites ja kool pandi seisma. 12. novembrist on lauaraamatus sissekanne, et Kallastel Matvei Rehepapi minia ja neli last on haigestunud ja vajaksid arsti, mida pere ise ei saa endale lubada.

26. oktoobril annab kirjanik Villem Grünthal teada, et Linnuse maalinna valli on lõhkumas käidud. Politseiülem teatab, et valli lõhkumine on keelatud ja süüdlasi tuleb karistada.

Eesti Sotsiaaldemokraatlikule Tööliste Parteile anti luba 13. novembril Hellamaa vallamajas ja Liiva koolimajas koosolekut pidada. ESDTP liige oli Lõetsa kooliõpetaja ja tol ajal aktiivne ühiskonnategelane Jüri Vilt, kes ka valimiste ajal ühena vähestest parteinimekirjas kandideeris. Tavapärastel panid nimekirja kokku ühe küla mehed või mõisamaade jagamise ajal osahingu moodustanud mehed. Hilisem poliitvang ja veel hilisem akadeemik Kapi Kupitse Joosep Saat kirjutab oma mälestustes, et ühel sellisel koosolekul ei olevat ükski muhulane soovi avaldanud partei liikmeks astuda. Lõpuks oli Madis Vorms Viira Met-

salt püsti tõusnud ja ennast üles andnud. Sellest oli talle Muhu ainsa kommunisti nimi mõneks ajaks külge jäänud.

ESDTP koosoleku pidamise loa andmisest hoolimata pandi Vassili Raunmägi juures toime järjekordne läbiotsimine ajalehe „Töö ja Võitlus” numbrite avastamise eesmärgil. Ka seekord jäi otsitav leidmata.

3. novembril kutsuti kõik politseijaoskondade vanemkordnikud jaoskonna kantseleisse koos dokumentide ning „külmade ja soojade sõjariistadega”.

8. novembril on Kuivastu Peedu Vassili Äkke teinud avalduse 700 marga varguse kohta. Raha olnud tal kodus kapis ja ka kahtlusallane on kirja pandud, kelleks oli Obukaku-nimeline mees.

11. novembril saabus Muhusse tagasi Mihkel Pauts. Kust ta tuli, jääb arusaamatuks. Võimalik, et Norrast.

Simiste Peedult pärit Vassili Toomi kohta on tehtud politseiülemalt poolt järelepeärimine seoses tema nahaärriga. Tahetakse teada, kuid palju ta nahu üles ostab. Samas asjas tehti järelepeärimine ka Igaküla meeste Mihail Naaberi ja Maksim Kolga kohta ning Mihail Saarkoppeli ja Rannaküla Ivan Tederi kohta.

12. novembril on vanemkordnik Mihail Poleühtid kirja pannud, et ta endale ametiülesannete täitmiseks hobuse muretsenud ja palub selle ülevõlpidamiseks toetust.

Sel ajal hakati ka sõja läbi kannatanute avaldusi kahjude kohta hindama. Sõjakahjude kohta olid avaldused teinud Mihkel Allik Lepiku külast, Andrei Auväärt, Madis ja Mihkel Hallikäär Kapi külast, Mihail Ausmeel Päruse külast ja Andrei Ausmeel Lõetsa külast, Timofei Aav Lõetsa külast, Ekateriina Äkke, Maria Aav ja preester Allik Hellamaa külast, Karl Armas Simiste külast, Georgi Auväärt ning Juula ja Jüri Hallikäär Tupenurme külast, Andrei Ait Võlla külast, Madis Alt, Villem Alt, Ivan Abe ja Madis Agar Kantsi külast, Egor Abe Raugi külast, Georgi Äkke Võikülast ja Kestest Vassili ja Ivan Aru. Ka endine militsonäär Anton Reiert, kes oli Kuressaarde asunud, soovis, et tema sõjakahjud hüvitataks. Viimase nõude asjus küsitleti Aleksander Paasi ja Ida Grothi.

Hellamaa koolivalitsuse esimees esitas avalduse, et politseinik lastevanematelt, kelle lapsed koolis ei käinud, 41 marka ja 50 penni sisse nõuaks. Muhu Suurevalla lapsevanemate trahv oli märksa kopsakam – 354 marka ja 50 penni.

Hüvasti, lasteaed! Ees: Martaleen Kesküla, Anni Tamm, Remy Mägi, Andreas Heinat, Mattias Rauk ja Georg Esko. Teine rida: Joanna Luht, Kädi Kommel, Sofia Toomsalu, Camilla Villemson, Mia Ling, Tuuli Tarvis, Gregor Puhkan ja Georg Puhkan. Taga: Reet Hobustkoppel, Leena Peegel, Kati Saaremäel, Heidi Ellermaa, Heli Maisalu ja Hille Vaht.

Kalmer Saar

KUTSE

Head lapsevanemad!

Olete oodatud osalema vanemlusprogrammis „Imelised aastad“.

Laste kasvatamisel võib tekkida olukordi, millega on keeruline hakkama saada. „Imelised aastad“ on 4-kuuline programm vanematele, kes vajavad tuge ja soovivad õppida, kuidas laste kasvatamisega paremini toime tulla.

Programm sobib 2–8-aastaste laste vanematele,

□ kes soovivad saada vastuseid lapse kasvatamisel tekkinud küsimustele ja õppida, kuidas paremini toime tulla;

□ kelle lastel on esmased käitumisprobleemid, nt kohatise agressiivne käitumine, hüperaktiivsuse ilmingud, hajutatud tähelepanuvõime, valetamine, sõnakuulmatus jne.

Koolitusel õpitakse:

□ kuidas kehtestada tõhusalt piire ja reegleid

□ kuidas last julgustada ja tunnustada

□ kuidas õpetada last tugevate tunnetega toime tulema

□ kuidas arendada last mängu abil

□ kuidas lahendada konflikte

□ kuidas tulla toime stressiga

Programm alustab sügisel 2020. a ja toimub ükskord nädalas. Koolitus toimub Muhu lasteaia saalis. Organiseeritud on toitlustus ja lastehoid. Koolitus on osalejatele tasuta.

Info ja registreerimine e-posti teel (lastekaitse@muhi.ee), telefoni teel (5801 7055) või anna soovist teada lasteaia direktorile. **Registreerimine kuni 31. august 2020. a.**

Vaata ka: tarkvanem.ee/ koolitused/imelised-aastad/

Keskkonnaamet kogub teavet kahjuliku teoliigi leviku kohta

Keskkonnaametil valmis nutirakendus teokaart.keskkonnaamet.ee, mille kaudu saavad inimesed saata teavet lusitaania teetigude leviku kohta Eestis kas arvuti, mobiiltelefoni või muu nutiseadme kaudu. rakenduse kaudu palutakse saata lusitaania teetigudest ka fotosid, et kindlad olla, kas tegu on just selle tüütu võõrliigiga, mitte kodumaise suure või musta seateoga, kes on meie ökosüsteemile ohutud. Lusitaania teetigude tõrjumine peab toimuma kogukondade koostöös. Võitlus selle võõrliigiga on tulemuslik ainult siis, kui seda tehakse korraga terves levikupiirkonnas. Peamine soovitus on teod kokku koguda ja hävitada kuuma veega üle kallates, samal viisil tuleb hävitada ka teeteo munad. Rohkem soovitusi saab lugeda Keskkonnaameti kodulehelt.

Keskkonnaameti pressiteatest

XI Vaba Rahva Laul

Laupäev, 5. september 2020 kell 18–21

Haapsalu Piiskopilinnuse hoov

Piletid www.piletilevi.ee

Traditsiooniline iga-aastane laulupidu Eesti Taasiseseisvumispäeva tähistamiseks. Osalemas suur üle-Eestiline ühendkoor ja tuntud lauljad.

MUHU VARAHALDUSE OÜ

LEIAME SOBIVA LAHENDUSE KÕIGILE KINNISVARAGA SEOTUD KÜSIMUSTELE

Tellides meilt roomikekskavaatori koos kalluriga on roomiku transport objektile tasuta. Laiema valiku ja rohkem infot pakutavate teenuste ja tehnika osas leiad meie kodulehelt.

koduleht: www.muhuvarahaldus.ee
e-mail: info@muhuvarahaldus.ee

EHITUSMASINAD

- Roomikekskavaator CASE 42.-/h
- Kopplaadur JCB 3CX 32.-/h
- Minilaadur Avant 528 30.-/h
- Teehõõvel 40.-/h
- Pinnasefrees 70.-/h
- Tõstukiga traktor Valtra 38.-/h

VEOKID

- Kallur Volvo FMX kv 20t. 1,25/km
- Kallur Iveco 8x4 kv 20t. 1,25/km
- Väike kallur Volvo FM 1,10/km
- Metsaveok Volvo FH 1,35/km
- Paakauto Scania 1,10/km
- Furgoon Mercedes Bens 1,10/km
- Treiler kv 20t. 1,25/km

MATERJALID

- Killustik fr 0/32 7,20/t
- Killustik fr 5/15 16,60/t
- Killustik fr 32/64 7,80/t
- Liiv 13,80/t
- Muld haljastuseks 16,80/t

Hind sisaldab käibemaksu.

Tehnoülevaatus

Teostame ka TRAKTORITE ülevaatus!

Tulekustuti taatlemine ja müük

Autode sisepesu

Autoremont

Kere, veermiku ja mootori remont

Varuosade tellimine

Sildade reguleerimine

Rehvitööd

Kerevenituspink

Diagnostika

Klaaside vahetus

Muruniidukite ja trimmerite hoiustamine ning hooldus

52 737 75 – alan@collester.ee

Ehitusteenused

Üldehitustööd, kanalisatsiooni- ja torutööd, elektritööd

Teehõõvli teenus

Ekskavaator-laaduri teenus

JCB 4CX + erinevad kaevekopad + hüdrovasar

Transport (kraana + kallur)

Minitraktori teenus

Avant 520 + erinevad agregaadid

Sõelutud mulla, killustiku, liiva, paekivi ja raudkivi müük

Haagiste rent

50 675 02 –

paavo@collester.ee

Asume Soonda külas vanas laudakompleksis.

Liiva Raamatukogu kutsub teid raamatukogu 110. aastapäeva aktusele

teisipäeval,
25. augustil kell 12
Muhu Põhikooli saalis.

Ettekanded Eda Maripuult ja Anu Pallaselt;
esineb õpilaste tantsurühm;
Muhu-ainelist muusikalist meelelahutust pakub Peeter Dudnik;
tänusõnad koostööpartnereile ja lugejaile raamatukogujuhatajalt; suupistelaud firmalt Meite Mekk Catering.

Palun osavõtusoovist ette teatada hiljemalt **15. augustiks** raamatukogu telefonil 4530 686 (Erika).

(Registreerimine on vajalik, sest ilmselt tuleb jätkuvalt arvestada koroonahäirega vaoshooldamise eeskirjadega).

Kohtumiseni! **Erika Pints**

4 päeva jalgsimatk ümber Muhu saare 100 km

6. august kl 9.30 – 9. august kl 15.00.

Matkast on oodatud osa saama ka kohalikud ja kui tervet ei jõua, siis saab matkata ka ühe päeva kaupa, ca 25 km päev.

Kui sul huvi, siis võta meiega ühendust: info@hikingestonia.com või +372 5648 2161.

Muhu turismiinfopunkt on avatud 23. augustini Liiva keskuseala valges hoones teisipäevast pühapäevani kell 9 – 17, esmaspäeviti suletud.

ERMis näitus “Siima Škop 100 ehk Okasroosikesest sotsialistliku realismini”. Legendaarse raamatuillustraatori ja plakatikunstniku Siima Škopi originaaljooniseid näeb ERMi galeriis 10. jaanuarini. Näitusel on 162 tööd. Lisaks näeb seal Rein Raamatu filmi „Siima Škopi muinasjutuline maailm“. Näituse kohta saab lisa lugeda ERMi kodulehelt.

Kirikuteated

EELK Muhu Katariina kogudus

Jumalateenistused kirikus:
Pühapäev, 9. august kl 14.
Ustavus Jumala andide kasutamisel
Igaühelt, kellele on antud palju, nõutakse palju, ja kelle hoolde on jäetud palju, sellelt küsitakse veel rohkem. Lk 12:48

Muhu Vallavalitsus ja Volikogu mälestavad kauaaegset Muhu jahinduse ja jahikultuuri edendajat

HEINARTLAANEVÄLI.

Südamlik kaastunne lähedastele!

Pühapäev, 30. august kl 14.

Jeesus - meie aitaja
Rudjutud pilliroogu ei murra Ta katki ja hõõguvat tahti ei kustuta Ta ära. Js 42:3

Koguduse õpetaja **Hannes Nelis**
Tel. 529 1881, e-post: hannes.nelis@eelk.ee

EAÕK

Rinsi Neitsi Maria Kaasani Pühakuju kogudus

15. augustil kl 10 Jumalik liturgia.

Hellamaa ülemapostlite Peetruse ja Pauluse kogudus

16. augustil kl 10 Jumalik liturgia.

Teenib preester Toivo Treima, tel 5635 0051; toivo@eoc.ee

IN MEMORIAM

Meie hulgast lahkusid

30. juunil 83-aastane **Haljand Naaber**.
22. juulil 78-aastane **Heinart Laaneväli**.

Tunname kaasa omastele!

Mihklikuu juubilarid ja sünnipäevalapsed

Endel Jõesalu 97 (22.9)
Laine Pallas 93 (6.9)
Salme Maripuu 90 (16.9)
Heljo Nikkel 88 (30.9)
Helju Vaga 87 (10.9)
Vilma Lentsius 87 (25.9)
Elve Palu 87 (30.9)
Helvi Maripuu 86 (8.9)
Helju Auväärt 86 (19.9)
Johannes Sugul 85 (18.9)
Veljo Menind 85 (20.9)
Maie Schmuul 85 (25.9)
Heimar Keinast 84 (18.9)
Estella Viik 83 (14.9)
Matti Tamm 81 (1.9)
Endel Noor 81 (17.9)
Vello Tikerpalu 80 (1.9)
Sirje Mölder 80 (8.9)
Silja Valk 70 (12.9)
Andres Paist 70 (27.9)

Riina Rojanok 65 (4.9)
Sirje Tüür 60 (10.9)
Ain Saarik 60 (13.9)
Aivar Soom 60 (14.9)
Heiki Maisalu 60 (23.9)
Raul Rikken 60 (28.9)

Palju õnne!

Märkus: kes ei soovi oma sünnipäeva avaldada, palume sellest märku anda vähemalt kaks kuud enne, kuna Muhulane avaldab igas numbris mitte algava, vaid järgmise kuu sünnipäevalapsed.

Orissaare hoovikohvikute päev

8. august kell 11–16.

2020. aastal Muhu Jooksu ei toimu. 18. Muhu Jooks toimub 2021. aasta augustikuus.

Jooksvat teavet niitmistalgute kohta saab veebilehelt www.elfond.ee/tuleniitma ning sotsiaalmeediast.

Soovid osta - müüa kinnisvara või vajad hüva nõu?

Võta ühendust: **Lauri Kolk**
Tel: +372 5191 2950,
lauri@adrem.ee
www.adrem.ee

Kõige ülevaatlikum info Muhumaa kinnisvarast! Adrem Kinnisvara tegutseb Saare maakonna kinnisvaraga juba aastast 2002!

Saare korsten OÜ

Korstnapühkimisteenus
Töö puhas ja põhjalik

Korstnapühkija Aadu Süld
Kutsetunnistuse nr 138888

Tel. 56935883
saarekorsten@gmail.com

* Ehitusmehed/kiviaia-meistrid ootavad tööpakkumisi. Pakkuda võib ka muud sobivat tööd! Tel. 5395 6672.

* Ostan korteri, maja või äripinna Muhu saarel. Telefon 512 3086.

Muhulane 30

Augusti 1990 infoleht nr 8 kirjutas Muhu talunike ühinemisest. Külänõukogu istungil arutati mh aktsiaseltsi “Kuivastu Kõrts” moodustamist. Muhu kui maakonna ääremaa probleeme vaagis majandusgeograaf Aadu Keskaik, kes pidas suurimaks riskiteguriks ettevõtjate puudumist. Muhu Keskkooli esimese lennu lõpetamisest möödus 40 aastat ja sel puhul said Piiril kokku kunagised keskkooli õpilased ja õpetajad, sündmus jäädvustati pildile. Arsti nõuannet jagas prof. Viktor Karpman kõrge vererõhu teemal. Vana pilt meenutab president Pätsi saabumist Kuivastusse 20.8.1939.

Septembri Muhulase materjalid on teretulnud **31. augusti** lõunani.

Toimetab Anu Pallas,
tel: 52 28 929, e-post: muhulane@muhu.ee
Muhulane ilmub kord kuus.
Internetis muhu.kovtp.ee/ajaleht-muhulane
Trükkimise Saaremaa Trükkikoda 450 eks.
Hind 50 euro senti